

TOUHY

Bhagavadgíta o smyslech

Vybráno ze Satsangů 13.2. a 14.2.1997, 10.2.2001, 7.2.2003, 10.2.2005 a 8.2.2006

Óm ŠrÍ Paramátmane Namaha

Bhagavadgíta, kapitole 2, verš 58:

„Když jako želva, stahující odevšad své údy, odtahuje své smysly od všech smyslových předmětů, pak jeho mysl (může být považována) za vyrovnanou.“

V této pasáži Pán říká, že se realizovaný člověk stahuje z vnějšího světa tak, jako se želva stahuje do svého krunýře. Analogie je jasná. Kdykoliv se chce želva chránit a zůstat nepoznána, vtáhne všechny své čtyři nohy, svou hlavu a ocas do svého krunýře. Zůstane úplně nehybná a pokud nejste specialista na hledání želv, je téměř nemožné rozpoznat želvu od kamene. Pán přirovnává duchovně seberealizovaného člověka k želvě. Co to znamená? Nejde jen o doslovný význam slov. Želva má šest údů a všech šest je staženo do krunýře. Lidé mají pět smyslů vnímání a tím šestým je mysl. Tak jako je šest končetin želvy vtaženo do krunýře, tak i ten, kdo uskutečnil Boha, má úplnou kontrolu nad svými pěti smysly a také nad myslí, centrem tužeb. Duchovně realizovaným člověkem je všech těchto šest nástrojů drženo pod kontrolou. Ten, kdo dokáže ovládat svých pět smyslových orgánů i svoji mysl, realizoval Boha.

Pán nabádá Ardžunu, aby stáhl své smysly z vnějšího světa a ovládl je. Když neudržíte kontrolu na svými smysly, nemůžete doufat, že duchovně postoupíte. Často proto vysvětluji, ukázněnost je velmi důležitá. Musíte udržovat kontrolu svých do světa se rozbíhajících smyslů a myslí.

Člověk, který realizoval Boha, je tím, kdo má plnou kontrolu nad svými smysly, stejně jako želva, stahující všechny své údy do svého krunýře. Tak jako odpočívající želva stahuje své čtyři nohy, hlavu a ocas do svého krunýře, tak je i realizovaný člověk schopen přivést pod svou kontrolu všechny své smysly a svou mysl, která je také smyslem. Vládne nad svými smysly a není jimi ovládán. Je pánem svých smyslů a není jejich otrokem.

Jako příklad pro ty, kdo chtějí dál na cestě jógy postoupit, je uváděna želva zatahující své údy pod krunýř. Když se některý z našich smyslů dotkne něčeho kolem nás, zažíváme radzaské potěšení. Pán proto praví, že klidnou a vyrovnanou mysl bude mít jen ten, kdo se jako želva stáhne ze světa kolem. Naplněn vnitřním mírem může být pouze ten, kdo nenechá své smysly odbíhat k podnětům kolem sebe. Neznamená to ale, že přestanete jíst a neotevřete vůbec oči. Musíte se přece dívat, abyste mohli přejít ulici. Bez jídla byste také nepřežili. Pán má na mysli vnitřní odpoutanost od podnětů světa kolem nás.

Vezměme si jako příklad jídlo. Jíst můžete se dvěma zcela různými motivacemi. Například: „Ten sladký dezert je tak dobrý, že si ještě přidám.“ Druhý postoj je:

„Vezmu si dezert, protože se potřebuji najíst a zachovat si dobré zdraví.“ Ve druhém případě následujete cestu jógy. Stejnou sladkost, například mrkvovou halvu, jedí dva lidé s různým vnitřním nastavením. První postoj ukazuje, že se člověk zapletl do přitažlivostí světa, zatímco ve druhém případě je cílem zdraví.

I když se vyhnete kontaktu se smyslovými podněty, touha po nich ve vás přetrvává. Rozhodli jste se například nevzít si ani kousek halvy. Řekli jste si, že se od tohoto sladkého lákadla odpoutáte. Nechali jste halvu v lednici, odešli do svého pokoje, ale po celý večer se vám vrací pomyslení na ni a dokonce i v noci se vám o ní zdá. Chuť ve vás zůstala: „Co takhle zajít si ji celou sníst!“ Co dělat? Teprve až odejde i tato chuť, dosáhli jste dokonalosti.

Bhagavadgíta, kapitola 2, verš 59:

„Smyslové podněty propouštějí toho, kdo se z nich netěší svými smysly, ale chuť na ně přetrvává; tato chuť se také ztrácí u člověka vyrovnané mysli, když spatřuje Svrchované.

Pán říká: „Smyslové podněty propouštějí toho, kdo se z nich netěší svými smysly...“ Když své smysly rázně odstavíme od užívání si světa, pak přirozeně nebudou v kontaktu se světem. Ale Pán dále říká: „Dobře, přerušili jste kontakt smyslů s podněty, ale chuť na ně ve vás přetrvává.“ Rozhodli jste se nejít na schůzku s přítelem nebo přítelkyní, kteří vás rozptylují. Dobrá, zůstali jste doma ve svém pokoji. Dveře jsou zavřené, sedíte uvnitř a začnou k vám přicházet vzpomínky: „Je to tak přitažlivý muž...“ Co s tím? O tom Pán mluví.

Jiným příkladem je vaše rozhodnutí nejíst smažené pakory nebo čokoládu. „Zvláště švýcarskou čokoládu již nikdy nebudu jíst, protože jsem se na ní stal téměř závislý,“ prohlásíte. Tak jste se sice rozhodli, ale touha ve vás přetrvává. Co dělat? Žádnou čokoládu jste si nekoupili, váš jazyk s ní není v kontaktu. Ležíte na posteli a tu k vám přijde myšlenka: „Švýcarská čokoláda je stejně nejlepší. Lepší než francouzská.“

Na stole leží sladká mrkvová halva, ale vy se na ni nedíváte, a tak nedochází ke smyslovému spojení s ní. Ve vás však přetrvává chuť: „Minule mi ta sladká pochoutka moc chutnala.“ Vaše smysly se halvy nedotýkají, ale chuť ve vás přetrvává.

Ukončili jste například vztah s přítelem či přítelkyní. Vrátili jste se právě z Indie a řekli jste jí nebo jemu: „Teď jsem pochopil pravdu, alespoň teoreticky, a chci se stát dokonalým jogínem. Proto ode dneška končím se vztahy.“ Takhle to před svou přítelkyní či přítelem nebo dokonce manželem či manželkou prohlásíte. „Co bylo, bylo. Minulost je pryč. Ode dneška se ze mě stává jógi. Je konec se vztahy.“ Můžete to takhle udělat, ale až si pak půjdete lehnout, objeví se: „Ona ale byla opravdu moc hezká.“ Nebo: „Byl tak mužný a ty svaly, jaké měl on, to jsem ještě neviděla.“ Pokračuje to ve vás. Co s tím naděláte? Přestali jste se s tím člověkem stýkat, ale touha uvnitř zůstává. Tento problém nastane vždycky.

Proto Pán říká jasně: „*Chuť odchází, až když spatříme Svrchované.*“ Po duchovní seberealizaci už touha užívat si uvnitř není. Jakmile zahlédneme své skutečné Já, vše ostatní jde stranou. Potom nás přestanou všechny přitažlivosti světa a smyslové požítky zajímat. Dokud nejsme duchovně seberealizovaní, musíme usilovat o sebekontrolu. Například je důležité, aby mezi manželi či partnery panovala poctivost, věrnost a upřímnost. Je to zásadní věc.

V osvícení získáváme osobní prožitek Pravdy a vytrácí se veškerá touha. To ale neznamená, že takový člověk nebude jíst, když má hlad. Proč by nejedl? Není však otrokem svých chutí. Neznamená to, že se ztratou chuti se člověk stává vyschlý. Vůbec ne. Je plný Lásky, ale ne chtivosti. I duchovně seberealizovaný člověk vnímá tváře druhých lidí a všímá si, jak vypadají. Není v tom ale žádné zalíbení. Zůstává pouze Láska a přání, aby se všichni stali velkými jogíny.

Jeden velký světec uváděl velmi dobrý příklad, ilustrující vnitřní stav realizovaného člověka. Většinou jsou lidé lační po penězích. Když takovou hromádku bankovek položíte před krávu, vidí je, ale nic to s ní neudělá. Peníze ji vůbec nezajímají. Stejně tak, když realizovaný muž vidí krásnou ženu nebo realizovaná žena pohledného muže, vidí je, ale uvnitř se stejně jako u krávy neděje nic. Duchovně probuzení lidé jsou plní Lásky a přání duchovního pokroku.

V jediném verši vysvětluje Pán problém a zároveň předkládá jeho řešení. Stáhnout jako želva své smysly z kontaktu s vnějším světem znamená odvrátit se od smyslových podnětů. Přerušuje se tak spojení mezi smysly a podněty ze světa. Velmi dobře. Ale problém vyřešený není, protože ve vás přetrvává chuť. Je to jeden z ústředních problémů na duchovní cestě. Týká se každého.

Odpověď na tuto otázku Pán vyjadřuje přímo a důrazně, když konstatuje: Chuť mizí teprve po spatření Svrchovaného. Svrchované spatříme v sobě, když dojde k osobnímu prožitku našeho skutečného Já. Potom je problém jednou provždy vyřešen. To je důvod, proč na většinu otázek odpovídám stejně: „Měli byste pokračovat v duchovní snaze, konečné řešení přijde, až dosáhnete osvícení.“

Přátelé, existují pouze dva stavy: Buď je člověk duchovně seberealizovaný a nebo realizovaný není. Neexistuje žádná třetí kategorie pro ty, kteří jsou moudří, více pokročilí a téměř dosáhli cíle. Hledající buď seberealizace dosáhl nebo nedosáhl. Možnost pádu je tady vždycky, i kdyby šlo o předposlední krok na cestě. Zároveň platí, že z čím větší výšky padáme, tím větší bývá zranění. Nikdy nevíme, kdy můžeme upadnout.

Problém je navždy vyřešen teprve tehdy, když poznáme Nejvyššího. Proto také neustále zdůrazňuji, že bychom měli být zaměřeni pouze na cíl poznat Svrchované. Proto stále opakuji, že váš problém bude plně vyřešen, až když dosáhnete duchovní seberealizace. Jak na cestě za Nejvyšším postupujete, můžete u sebe pozorovat výrazné vnitřní změny, známky duchovního vývoje. Jak se přibližujete k cíli, mění se stále více váš způsob myšlení i vaše zvyky. Stále častěji přicházejí záblesky míru a štěstí. Jde ale jen o přechodné jevy. Trvalý vnitřní mír a štěstí můžete zažívat až po duchovní seberealizaci.

Takovou odpověď dává Pán. Každému musí být zřejmé, že když je poznání Svrchovaného jediným řešením problému, pak je pro dosažení cíle třeba napnout všechny svoje síly. Opravdový duchovní hledající skutečně usiluje, jak nejvíce může. Po přečtení tohoto verše se možná mnozí z vás cítí sklíčení a obávají se, že dosažení takového velkého cíle je příliš obtížné a až kdesi v nedohlednu. Neztrácejte naději, jednoho dne k tomu dojde. Cíl naplněn být musí, tak se snažte. Občas se mě někdo ptá: „Ale jak dlouho?“ „Celý život“, odpovídám. Co jiného byste chtěli dělat?